

MARKUS LÄNG

Toiset sata kirjettä Helsingin Sanomiin

eli

hyvää yötä 2022–2023

KUSTANTAMO **LUKUNOJA**

Helsinki

Tämä teos julkaistaan Kustantamo Lukunojan ja Pienonnettomuuksien tutkintalautakunnan I osaston yhteistyönä.

Kustantamo Lukunoja, Helsinki 2024

Kannen valokuva: Kristoffer Östman / Helsingin kaupungin-
museo

Painettu EU:ssa · Printed in the EU

ISBN 978-952-69990-7-4

Alkusanat

Hädin tuskin on kaksi vuotta kulunut siitä, kun edellinen kirjevalikoima julkaistiin: yhä edelleen valtakunnan päälehdessä *Helsingin Sanomissa* toistuvat samat ikiaikaiset kielioppi-, välimerkki- ja oikein-kirjoitusvirheet. Toimittajien perusosaamisessa on puutteita, vaikka kielenkäytön ammattilaisilta ja kalliilta sanomalehdeltä (kuluttajahinta jo yli 600 € vuodessa!) voi edellyttää tiettyä tasoa.

Tämä kokoelma sisältää sata kirjettä puolentoista vuoden ajalta 18.5.2022–18.11.2023. Kun kirja lähtee painoon, on liki viidennes seuraavan valikoiman kirjeistä jo valmiina.

Yhteenkään valikoiman kirjeeseen ei ole vastattu; yksi kirje johti oikaisuun. Osa kirjeistä on lähetetty tiedoksi Suomen Tietotoimisto Oy:öön, mutta epäsekään vastaa kirjeisiin.

Masentavaa on se, minkätasoisista virheistä lukijakunta joutuu jatkuvasti huomauttamaan. *Liittyen*-muodon virheellisestä käytöstä olen kirjoittanut lehdelle varmaankin jo sata kertaa, mutta vaikutukset ovat jääneet vähäisiksi, ja muutamat toimittajat ovat vain villiintyneet rikkomaan kieliopin sääntöjä. Toivottavasti he saavat ansionsa mukaan lehden tulevissa YT-neuvotteluissa. ”Torsti” ja ”Sisko” ovat jo siirtyneet jakamaan tietämystään muualle, mutta ”kusimansa” en vielä saanut nuijituksi hengiltä.

Taistelu jatkuu. Työmiehiä tarvittaisiin enemmän. Yksi ihminen ei voi pienen kansalliskielen kaltoin-

kohteluun paljonkaan vaikuttaa. Lähes joka aamu joutuu nostamaan kädet pystyyn ja toteamaan: ei säkillä kannettu päivänvalo kaivossa pysy!

Silti suomen kieltä ei saa jättää hutilusten armoille!
Pörssiyhtiötä ei kansalliskielten asema kiinnosta.
Piskuinen kieli on pelkkä kuluera ja rasite.

Jokainen suomen kielen ystävä lienee menettänyt yönensä jo hyvän aikaa sitten. Heille tämä kirja omistettakoon.

Ollos huoleton, poikas' valveill' on.

Joka yö.

Helsingin Kaarelassa
suomalaisen kulttuurin päivänä 2024
nimim. ”Syvästi huolestunut”

18.5.2022

Helsingin Sanomain toimitus
Ulkomaat
Helsinki

Lehdessänne julkaistiin tänään sivulla A 26 uutinen ”Duuma kehottaa, ettei ’natsirikollisia’ vaihdettaisi”. Uutisessa on olennaisia kielivirheitä.

Uutisessa lukee:

”Vaihtokielto koskisi Volodinin mukaan **heitä**, jotka ovat osallistuneet taisteluihin sekä heitä, jotka ovat ottaneet tietynlaisia tatuointeja.”

Paitsi että virkkeessä on pilkkuvirhe, siinä on käytetty väärää pronominia. Kun ihmisiin viitataan relatiivi-pronominilla *joka*, sen edellä käytetään pronominia *se* eikä *hän*.

Toimittaja on langennut ylikorrektiin sievistelyyn.

Korjausehdotus:

Vaihtokielto koskisi Volodinin mukaan niitä, jotka ovat osallistuneet taisteluihin, sekä niitä, jotka ovat ottaneet tietynlaisia tatuointeja.

Kannattaa lukea kirjoja, niin oppii käyttämään suomen kielen pronomineja oikein.

Kunnioitavasti
Markus Lång

19.5.2022

Helsingin Sanomain toimitus
Kaupunki
Helsinki

Lehdessänne julkaistiin tänään sivulla A 19 uutinen ”Yritys kuljetti jätettä Viroon kipaten ne luontoon” (toimittaja Roosa Welling). Uutisen otsikossa on olennainen kielioppivirhe.

Suomen kielessä modaalisella lauseenvastikkeella osoitetaan toimintaa, joka **saattelee** pääverbin ilmaisemaa tekemistä: *Poika kulki laulaen*. Modaalisella lauseenvastikkeella ei voida ilmaista toiminnan lopputulosta: ”Hän opiskeli yliopistossa valmistuen maisteriksi.”

Uutisen otsikko voisi tarkoittaa, että yritys kuljetti jätettä ja **kuljetuksen aikana vähän väliä** auto pysähteli kippaamaan pienen määrän jätettä luontoon ja jatkoi sitten matkaansa (*auto eteni pysähdellen* on korrektia suomea).

Lisäksi otsikossa on lukuvirhe: yksikkömuotoiseen sanaan *jäte* viitataan yksikkömuotoisella pronomiinilla *se*.

Korjausehdotus:

Yritys kuljetti jätteitä Viroon ja kippasi ne luontoon.

Kunnioitavasti
Markus Lång

24.5.2022

Helsingin Sanomain toimitus
Tänään
Helsinki

Lehdessänne julkaistiin tänään sivulla B 12 Erkki Kuparin muistokirjoitus (laatineet Ulla Kupari, Janne Virkkunen ym.).

Muistokirjoituksessa kerrotaan Kuparin kuolleen ”Kirkenesin sairaalassa Norjassa”. Kyseisen paikkakunnan suomenkielinen nimi on kuitenkin **Kirkkonieni**, ja sitä tulee käyttää suomenkielisessä tekstissä, yhtä lailla kuin pohjoissaamenkielisessä tekstissä paikkakunnan nimi on *Girkonjárga*.

Samoin Ruotsin Stockholm on suomeksi *Tukholma* ja Tanskan København on englanniksi *Copenhagen*.

Kirjoittaisitteko lehdessänne todellakin: ”Pääministeri vierailee ensi viikolla Londonissa ja Paris’ssa”?

Kunnioitavasti
Markus Lång

Hakemisto

- Aalto, Juho 58–59
 ”ableismi” 104–105
 Aittokoski, Heikki 66, 162
 Alattio 16
 anakoluutti 76–77
 analyytinen psykologia 125
 Anatoljevitsš, Aleksei 66
 Avery, Jos 106–107
- Biden, Joe 170
 Bradbury, Ray 36
 Bäckgren, Noona 52, 118, 151
 Bäckman, Johan 24–25
- Cox, Alex 218–221
- eri* 66, 153, 171
 Eskelinen, Pia 58–59
 etymologia 105
 Ewen, Jade 131
evätä 37
- Fraser, Brendan 88
 frekventatiivijohdos 14, 20,
 112, 137
 Freud, Sigmund 125, 164–165
 Freyborg, Hanna 80–82
- Garcia, Eric 218
 Gontšarova, Natalja 23
 Gore, Al 45–46
- graafinen* 83
- Haavisto, Pekka 160
habilisimi 105
 Hadházy, Ákos 99
 Hakala, Pekka 156
 Hallonblad, Alli 41
He jotka jäivät 194
 Helaniemi, Rasmus 146–147
 Heurlin, Alex af 87, 134
 Hiidenmaa, Pirjo 108
 Holmila, Paula 157
 Hosseini, Silva 163–165
Hufvudstadsbladet 218–221
huomioida 214
 Huuskonen, Matti 176
 Hämäläinen, Sonja 52–54
hän ~ se 34, 109, 136, 175, 182, 194
- Ibe → Kärki, Ilmari
 Ilkka, Ilmo 60–61
Ilmestyskirja. Nyt 172–173
 Iso-Britannia 131, 150
itsetutkistelu 14–15, 20–21, 112,
 136–137
- Jerrman, Toni 36
Josefine Mutzenbacher 163–165
 ”josko” 38
 Jung, Carl Gustav 125
 Junnila, Vilhelm 144–145

Jussila, Janne 140–141
 ”juurikin” 33, 36
 jätelöauto 213

kaksihakmotteisuus 24–25, 94,
 110, 113, 121–122

Kanerva, Arla 163–165
Kansan Uutiset 29–30
 Kartola, Anne 35, 166–167
 Kartastenpää, Tero 177–178
 Kempainen, Jouni K. 16
 Kerala, Maija 71–73
 Kerkelä, Lasse 74–77
 Kervinen, Elina 43–44
 Keski-Heikkilä, Anni 179–180
 Keski-Rauska, Riku 14
 Kestilä, Iiris 58–59
 Kettunen, Niko 71, 73
Kielitoimiston nimiopas 131, 150
 kieltorakenne 210
 Kirkkonieniemi 9, 16
 Kivinen, Lasse 84–86
 Koivikko, Mika 67–68
 Koivuranta, Riitta 97–98
 Konttinen, Jussi 153–155
 korrelaatti 29
 kuluttajansuojalaki 76
 Kupari, Erkki 9
 Kupari, Ulla 9
 Kurki-Suonio, Ossi 217
 ”kusimanse” 71–73
 Kärki, Ilmari 125

Laitinen, Joonas 95–96
 Lassila, Anni 112
 Law, Jude 219
 Lehtinen, Don 174–175
 Lindén, Aki 166

Lippu, Anna-Maija 106–107
 Lithovius, Satu 67–68
 Lopian, Ralf 65
 ”loppu” 87

Luoma-aho, Veera 135
 Luukkanen, Arto 22
lyriikka 79
 Lyytinen, Jarkko 16
lähivuodet 108

Mahlamäki, Hanna 45–46
 Malmi, Timo 182
 mango 71–73
 Markkula, Hannes 84
 Mattila, Karita 83
 Mikkola, Kalle 55–57
 modaalinen lauseenvastike 8,
 10, 18–19, 22, 25–28, 39–40,
 43–64, 67–68, 74–77, 80–
 82, 84–87, 90–93, 95–103,
 113–120, 123–124, 126–133,
 138–149, 154–155, 158–159,
 168–170, 172–173, 176, 179–
 180

Moring, Mika 74–75
 Muilu, Jaakko 131
munaskuut 193
 Musk, Elon 60–61
 Mykkänen, Pekka 168–170
 Myllyoja, Essi 104–105
 Mäki, Tiina Mirjam 195–202

Nainen ilman omaatuntoa 13
 Niemi, Liisa 144–145
 Niinistö, Sauli V. 128–129, 144–
 145
 Nordea 10
 Northug, Petter 193
 Nousiainen, Anu 130–131

numerus 27
nuorukainen 177

Nykänen, Riika 39–40, 47–49,
 52–54, 62–64, 74–77, 90–
 93, 101–103, 116–117, 123–
 124, 132–133

Nyman, Jael 18–19

Oivio, Janne 193
 Onninen, Oskari 108, 125
 Orpo, Petteri 179–180

Palkoaho, Milla 83
 passiivi 31–32
 penis 193
 Pentti, Jaana Tuulikki 211
 Perttula, Pekka 160–161
 perusteleminen 195–202
 pilkku 7, 60, 88–89, 130, 151,
 162, 214
 ”poikkitieteellinen” 11
 Prosquill, Désirée 164
 psykoanalyysi 125
 Pussy Riot 79
 Pyy, Tomi 27–29
 päivämäärät 170
 Pölkki, Minna 174–175

Rantama, Vesa 50–51
Repo Man 218–221
Repo Men 218–221
 reseptio 219–220
 Rouhiainen, Venla 142–143
 Ruohonen, Anna 17
ryšismi 12
 Räisänen, Raisa 62–64
 Rönkä, Kosma 31–32, 37
 Røyttä 17

Saarikko, Annika 112
 Salakari, Minna 110
 Salomaa, Marja 171
 Salovaara, Outi 24–25
 Salten, Felix 164
 Sapochnik, Miguel 218–220
Sata kirjettä Helsingin Sanomiin
 10, 14–15, 19, 20, 23, 28, 40,
 44, 45, 48, 51, 85, 92, 96, 98,
 100, 103, 114, 117, 120, 127,
 129, 133, 138, 141, 143, 147,
 149

Seppänen, Arttu 165
 Siitoin, Pekka 165
 Sipilä, Annamari 136–137
 Sippola, Jussi 109, 113, 119–120
 Sirén, Vesa 111
sopulisti 79
 Sorainen, Olli 52–54
 sosiaaliturva-asioiden muutok-
 senhakulautakunta 203–212

Stewart, Timo R. 181
 Stubb, Alexander 160
 Sturgeon, Nicola 136
 Sundman, Robert 160–161
 Suomen Tietotoimisto 5, 35,
 126–127, 148–149, 152
Super Mario 106–107
 Sutinen, Teija 99–100
suurellinen 134–135, 177–178
Svidetel 152

Takala, Sami 11, 121–122
 Tapaninen, Eeva Kaisa 195–202
 Tapio, Ville 101–103
 Teittinen, Paavo 128–129, 134
 temporaalinen lauseenvastike
 65
 Topelius, Taneli 172–173

- ”Torsti” 33, 38, 55–56, 69–70
Torvinen, Pekka 12–13
translitterointi 12–13, 23, 152,
194
Trump, Donald J. 36, 140–141,
168
Truss, Liz 41
tuomiovalta 206
Tuomisto, Suvi 11, 34
Twitter 37
Typpö, Juho 79, 88–89
työ- ja elinkeinotoimisto 195–
206
”tänään” 168
- Uber 27–30
Uggeldahl, Krister 218–221
Uhari, Markku 35
Ukkonen, Jarmo Kalevi 195
Uusitupa, Ismo 65
- Wahlroos, Björn 70
Valonkantaja 165
Valpas, Ida 150
Valtiokonttori 211
Vasantola, Satu 20–21
Welling, Rosa 8, 22
Westrén-Doll, Joakim 181
Wilder, Billy 13
Virkkunen, Janne 9
Volodin, Vjatsjeslav 7
Vähäkallio, Kai Kustaa 84–86
- Yhdistyneet Kansakunnat 41
Yhdistynyt kuningaskunta
41–42
yhdyssanat 156–157
yksityisyys 111
Ylipiessa, Maiju 152